

Vreme: 26.08.2026 20:19

Medij: objektiv.rs

Link: <https://objektiv.rs/vest/1729204/dunav-presusuje-drzave-povlace-ocajnicke-poteze-a-evropa-i-dalje->

Autori: Redakcija

Teme: zaštita životne sredine i ekologija u izgradnji puteva

Naslov: Dunav presušuje, države povlače očajničke poteze, a Evropa i dalje nema plan

5285

Dunav, druga najduža reka u Evropi i jedna od najvažnijih saobraćajnih i energetskih arterija kontinenta, ovog leta dostigao je dramatično nizak vodostaj, primoravajući države kroz koje protiče na sve očajnije poteze. Problem je, međutim, što Evropa i dalje nema jedinstven i obavezujući plan za borbu protiv sve češćih suša, piše Politico. Razmere krize najbolje pokazuju potezi Mađarske i Rumunije. Rumunske vlasti koristile su eksploziv na rečnom koritu kako bi usmerile više vode prema nuklearnoj elektrani Černavoda, dok je Mađarska kod nuklearke Pakš kontrolisano potapala barže i počela izgradnju strukture nalik brani kako bi podigla nivo vode. U Bugarskoj je oko 180 turista moralo da bude evakuisano sa broda koji se nasukao kod Vidina. Dunav je mnogo više od plovnog puta. Njegov sliv obuhvata 19 država i od njega zavise desetine miliona ljudi. Reka je važna za transport robe, snabdevanje pijaćom vodom, poljoprivredu i industriju, ali i za proizvodnju električne energije. Voda iz Dunava koristi se za hlađenje velikih nuklearnih elektrana i napajanje hidroelektrana. Stručnjaci upozoravaju da će se ekstremno niski vodostaji, pod uticajem klimatskih promena, pojavljivati sve češće. "Predviđa se da će se ovo događati češće i moramo sistematičnije da razmatramo dostupnost vode, potražnju, kao i zadržavanje vode i otpornost sistema", rekla je Birgit Fogel, izvršna sekretarka Međunarodne komisije za zaštitu Dunava. Ugrožene i nuklearne elektrane Posebno je zabrinjavajuća zavisnost energetskih sistema pojedinih država od Dunava. Nuklearna elektrana Pakš obezbeđuje oko 40 odsto električne energije u Mađarskoj, dok rumunska Černavoda proizvodi oko petinu struje u toj zemlji. Kada nivo Dunava previše opadne, države se zato ne suočavaju samo sa nedostatkom vode i problemima u plovidbi, već i sa mogućnošću gubitka značajnog dela proizvodnje električne energije. Mađarska je ovog meseca počela izgradnju prepreke na rečnom koritu koja bi trebalo da podigne nivo vode kod Pakša. Tamaš Gruber iz WWF Mađarska kaže da bi takvo rešenje kratkoročno moglo da pomogne, ali upozorava da još nije poznato kakve će biti njegove ekološke posledice. Problem je što podizanje nivoa vode na jednom mestu može dodatno pogoršati situaciju nizvodno. Takve intervencije mogu da utiču na kretanje sedimenta, ribe i druge vodene organizme. Upravo zbog toga sve glasnije se postavlja pitanje šta se događa kada jedna država, pokušavajući da zaštiti sopstvenu elektranu ili privredu, promeni tok ili nivo reke na štetu svojih suseda. "Zemlje na Dunavu rade šta god žele, a mi u Bugarskoj plaćamo cenu", upozorio je Dimitar Kumanov iz bugarske ekološke organizacije Balkanka, posebno ukazujući na moguće posledice po snabdevanje pijaćom vodom. Srbija među državama koje zavise od Dunava Hitne mere uglavnom ostaju u nadležnosti pojedinačnih država i nisu dovoljno koordinisane. Dunav protiče kroz sedam članica Evropske unije, ali i kroz Srbiju, Moldaviju i Ukrajinu, zbog čega posledice poteza jedne zemlje mogu da se osele stotinama kilometara nizvodno. Postoje međunarodna tela koja koordiniraju upravljanje Dunavom, uključujući Međunarodnu komisiju za zaštitu Dunava, a države sarađuju kada je reč o monitoringu i plovidbi. Međutim, nacionalne agencije na kraju deluju u okviru svojih državnih nadležnosti. Politico navodi da je upravo sadašnja suša pokazala koliko je takav sistem ranjiv kada nastupi ekstremna situacija. "Ovo leto je još jedan podsetnik da je Evropa veoma loše pripremljena za klimatske promene", upozorila je Sara Johanson iz Evropskog biroa za životnu sredinu. Prema njenim rečima, isušivanje zemljišta, uništavanje močvara i degradacija ekosistema pretvaraju velike površine u područja spremna da planu, dok nizak nivo reka istovremeno pokazuje koliko je evropski energetski

Vreme: 26.08.2026 20:19

Medij: objektiv.rs

Link: <https://objektiv.rs/vest/1729204/dunav-presusuje-drzave-povlace-ocajnicke-poteze-a-evropa-i-dalje->

Autori: Redakcija

Teme: zaštita životne sredine i ekologija u izgradnji puteva

Naslov: Dunav presušuje, države povlače očajničke poteze, a Evropa i dalje nema plan

sistem ranjiv. Evropa nema zajednički plan EU ima Okvirnu direktivu o vodama, koja od članica zahteva zaštitu i obnovu reka, jezera i podzemnih voda, kao i koordinaciju upravljanja čitavim rečnim slivovima. Međutim, stručnjaci tvrde da Brisel nije uspeo da napravi dovoljno snažan zajednički sistem za pripremu na suše. Grupa naučnika je još prošle godine pozvala EU da usvoji posebnu Direktivu o sušama, kojom bi pravila upravljanja rizicima bila usklađena i obavezna širom kontinenta. Upozorili su da se države veoma razlikuju po sposobnosti da odgovore na suše i da mnoge i dalje reaguju tek kada kriza već nastupi. Evropska komisija je predstavila Strategiju otpornosti na vodu sa oko 50 mera za povećanje sigurnosti snabdevanja, uključujući smernice državama za izradu planova za upravljanje sušama. Problem je što takvi planovi nisu obavezni. Istovremeno, Brisel planira i reviziju postojećih propisa o vodama, između ostalog zbog potreba industrije i rudarstva, što izaziva zabrinutost ekoloških organizacija. Evropska komesarka za životnu sredinu Džesika Rosval poručila je da je neophodno povećati spremnost za buduće krize i proveriti da li sadašnje evropsko zakonodavstvo može da odgovori na izazove suše, ponovne upotrebe vode i sve češćih ekstremnih vremenskih uslova. Ekolozi, međutim, strahuju da će ozbiljnije promene stići tek nakon još težih kriza. "Jednog dana će tvrdoglavi ljudi u EU naučiti lekciju, a ja se samo nadam da tada neće biti prekasno", poručio je Kumanov.

